

Föreläsning SLBK

MH som verktyg i RAS arbetet

Christer Lundberg

Rasspecifik Avelsstrategi (RAS)

På Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, fortsättningsvis kallad RAS.

Sedan hösten 2009-01-01 har SLBK ett RAS dokument som ändrats/utökats 2010 (Y-sömskatarakt) och 2011 (Utställningsmerit).

RAS tar avstamp i den befintliga populationen och identifierar sedan Mentalitet, Hälsa, HD, ED, Ögon och Exteriör som prioriterade områden. Varje område har fått ett 5 årsmål.

Kartläggning

- **Mentalitet**

- *Ingen direkt kartläggning av nuläget eller vart man önskar nå står att finna i RAS.*
- *Ingen arvbarhetsberäkning för MH har gjorts för Leonberger. Därför redovisas arvbarhet för Golden Retriever, men enbart som exempel.*

Arvbarhet i egenskap för Golden Retriever

<i>Moment</i>	<i>Ärftlighet</i>	<i>Moment</i>	<i>Ärftlighet</i>
1. Lek	37 %	4. Hot	36 %
2. Jakt/gripande	43 %	5. Kontakt	41 %
3. Rädsla	52 %	6. Nyfikenhet	40 %

Mentalitet – Mål

- Öka antalet MH- beskrivna Leonberger för att övervaka utvecklingen av rasens mentalitet.
  - Målsättningen är att minst 25% av årsregistreringen varje år, i 5 år, MH- beskrivs.
  - Styrelsen får i uppgift att verka för att målsättningen uppfylls genom att t.ex. öka tillgängligheten för Leonberger på MH beskrivningar.
  - Minst fem MH beskrivningar, i klubbens regi, per år i en femårsperiod skall erbjudas medlemmarna.
  - I avel endast använda hundar med känd mental status innan parning. Hunden skall dessutom ha genomfört alla moment.
- Inga långsiktiga mål finns i RAS

Rasbeskrivning (SLBK)

Som sällskapshund skall rasen vara en behaglig, följsam och orädd följeslagare i alla livssituationer.

Till de karaktärsegenskaper som krävs hör framförallt:

- Självsäkerhet och suverän oberördhet
- Måttligt temperament (med bl a lek lust)
- Beredvillighet att underordna sig
- God inlärningsförmåga och uppmärksamhet

[Svenska Leonbergerklubben.htm](http://www.slbk.com/default.asp?sida=mentalitet&pid=116)

[\(http://www.slbk.com/default.asp?sida=mentalitet&pid=116\)](http://www.slbk.com/default.asp?sida=mentalitet&pid=116)

Vad är ett MH?

- Verktyg för att beskriva en populations eller individs mentala egenskaper
- 10 moment och 31 mätpunkter
- Mäter intensitet i egenskapen (1-5)
- Uppdelning i egenskapsgrupper
Kontakt, Lek, Jakt & Gripande, Intresse (kvarvarande), Nyfikenhet, Aktivitet, Skott, Rädsla och Hot

Hur läser jag resultatet?

- Protokoll, värde 1 – 5 (individ)
- Spindeldiagram (ras, heltal/avvikelse)
- Spindeldiagram (kull, heltal/avvikelse)
- Spindeldiagram (individ, heltal/avvikelse)
- Egenskapsvärden (Avelsdata)
- Resultatfördelningsdiagram (Avelsdata)

Spindelldiagram - Ras

Beskrivningsprotokoll MH

2003-05-01

Jämförelsering
0

Ras : **LEONBERGER**

Genomförda : 206

Ofullständig MH: 25

Provålder : 723,9

Avbryter MH: **Beskrivare 3**

Ägare: 0

Avstår skott: 0

Oacceptabelt beteende: 0

Avsteg från avreaktion: 0

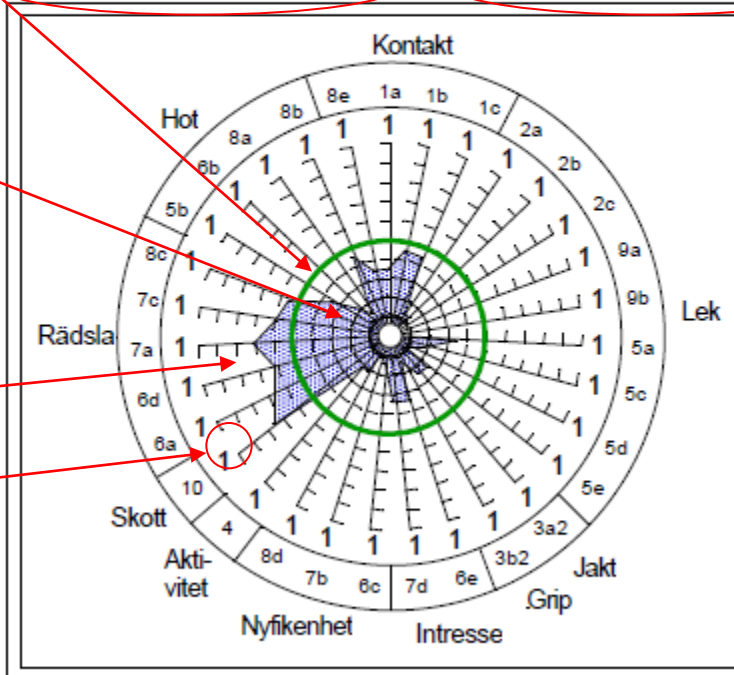
Avvikelse

Skala

Ras 1, 0, -1

Kull 2, 0, -2

Individ 3, 0, -3

MH-moment

- 1a Kontakt, hälsning
- 1b Kontakt, samarbete
- 1c Kontakt, hantering
- 2a Lek 1, leklust
- 2b Lek 1, gripande
- 2c Lek 1, dragkamp
- 3a2 Jakt, förföljande
- 3b2 Jakt, gripande
- 4 Aktivitet
- 5a Avstånd lek, intresse
- 5b Avstånd lek, hot/aggr.
- 5c Avstånd lek, nyfikenhet
- 5d Avstånd lek, leklust
- 5e Avstånd lek, samarbete
- 6a Överraskn., rädsla
- 6b Överraskn., hot/aggr
- 6c Överraskn., nyfikenhet
- 6d Överraskn., kvarst rädsla
- 6e Överraskn., kvarst intresse
- 7a Ljudkänslig, rädsla
- 7b Ljudkänslig, nyfikenhet
- 7c Ljudkänslig, kvarst rädsla
- 7d Ljudkänslig, kvarst intresse
- 8a Spöken, hot/aggr
- 8b Spöken, kontroll
- 8c Spöken, rädsla
- 8d Spöken, nyfikenhet
- 8e Spöken, kontakt
- 9a Lek 2, leklust
- 9b Lek 2, gripande
- 10 Skott

Varje streck på diagramaxlarna motsvarar 0,2 i avvikelse från Rasmedelvärdet, som representeras av den inre ringen. Centrum i diagrammet har således värdet -1 och axlarnas yttre ändar har värdet +1 från Rasmedelvärdet.

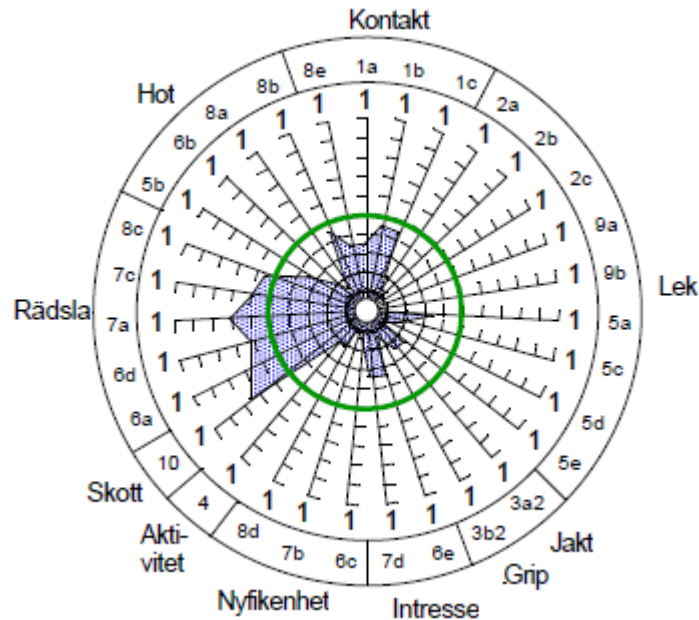

Hur räknar man?

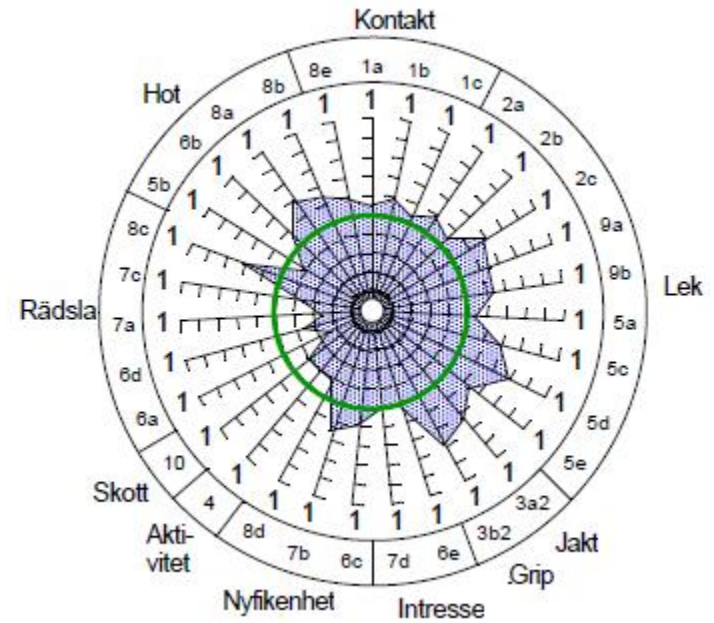
- **Ras, t.ex. Leonberger**
  - Jämförs mot **medelvärde för Brukshundar**
  - Medelvärde ras – Medelvärde BH
  - Skala 1, 0, -1 (varje steg = 0,2)
- **Avkommegrupp**
  - Jämförs mot **medelvärde för rasen**
  - Medelvärde avkommegrupp – Medelvärde ras
  - Skala 2, 0, -2 (varje steg = 0,4)
- **Individ**
  - Jämförs mot **medelvärde för rasen**
  - Heltalsvärde individ – Medelvärde ras
  - Skala 3, 0, -3 (varje steg = 0,6)

Leonberger - Rottweiler

Leonberger

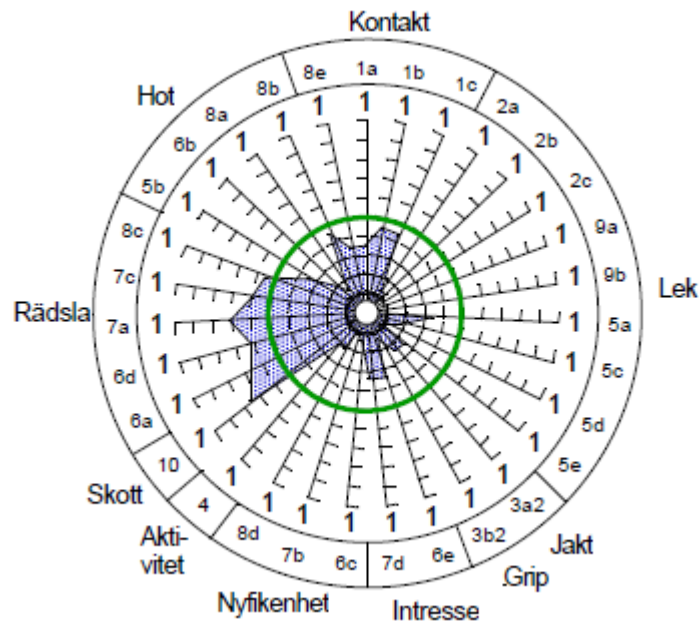

Rottweiler

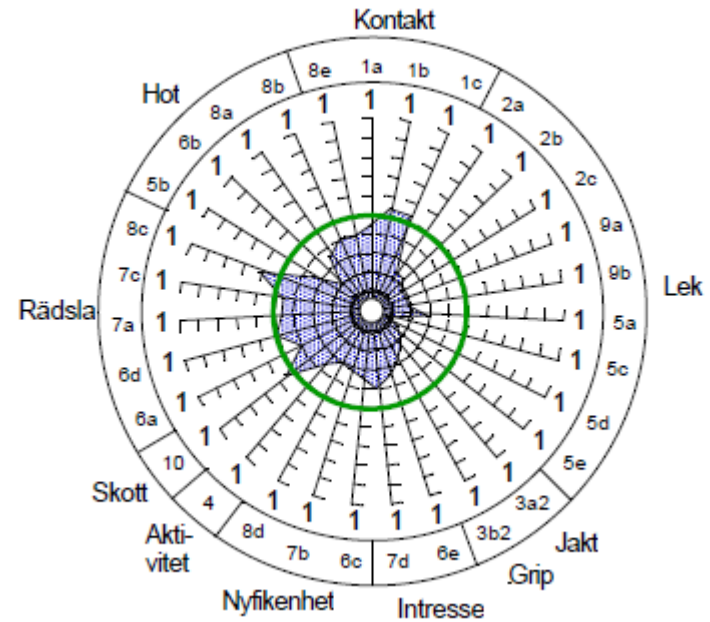

Leonberger – Berner Sennen

Leonberger

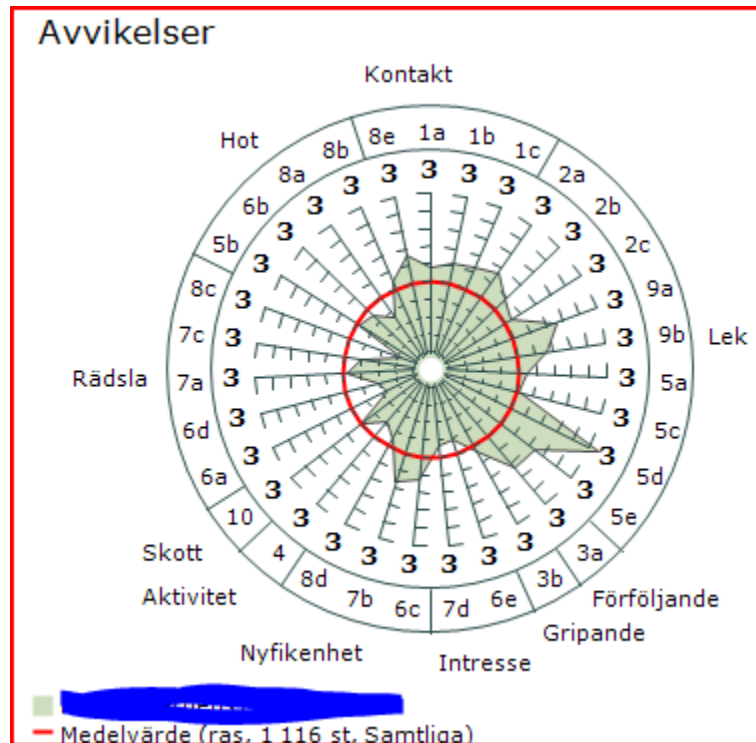

Berner Sennen

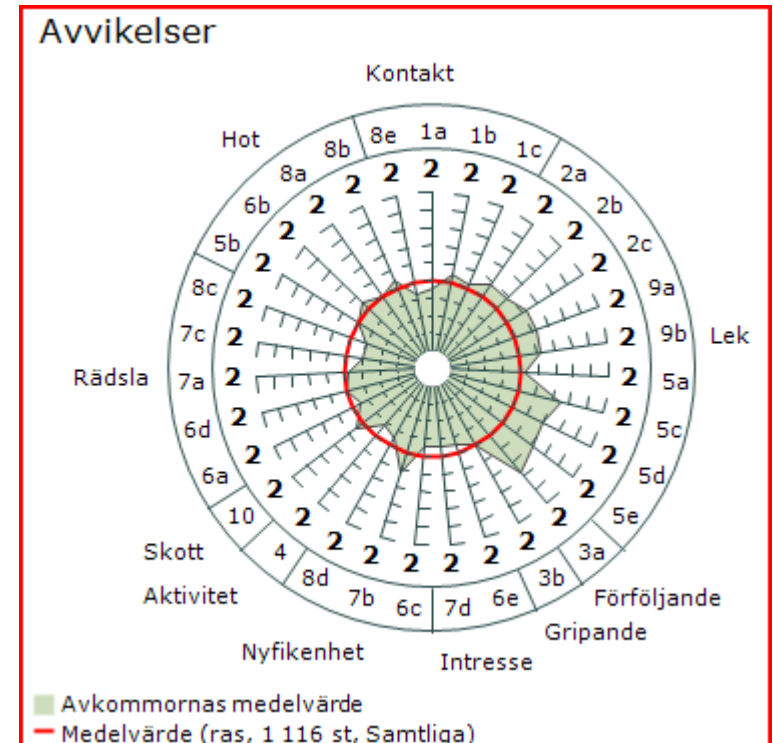

Spindeldiagram - Individ/Avkomma

Hanne

Avkommegrupp om 10 (66)

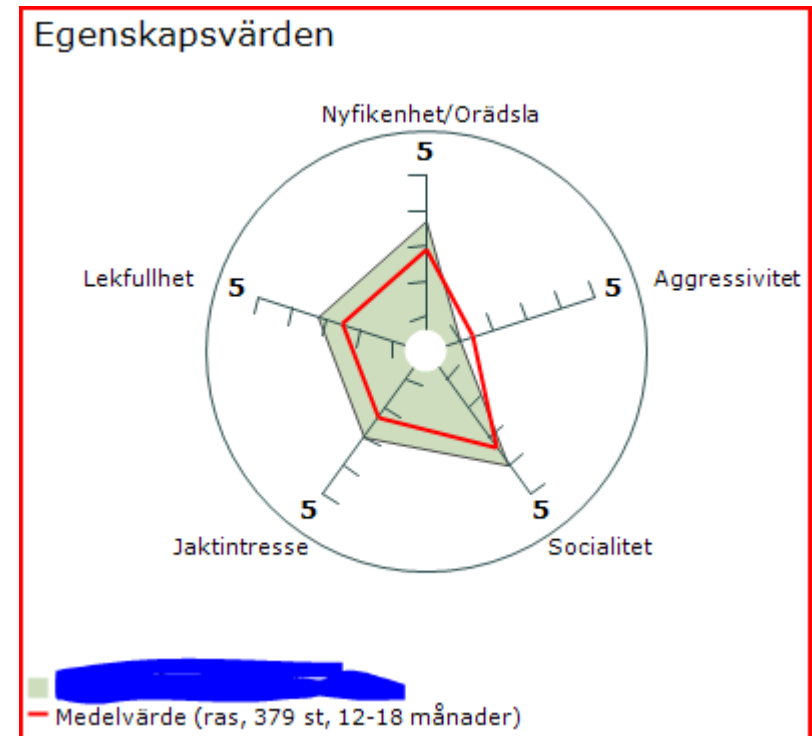

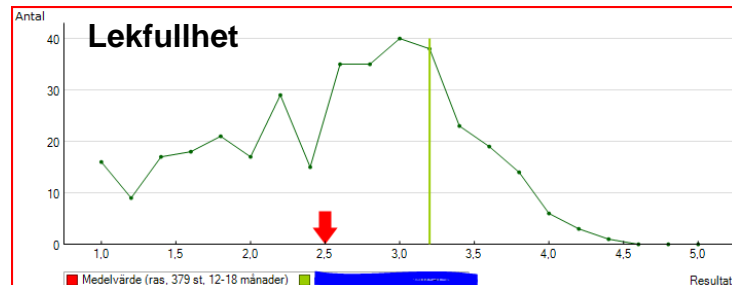
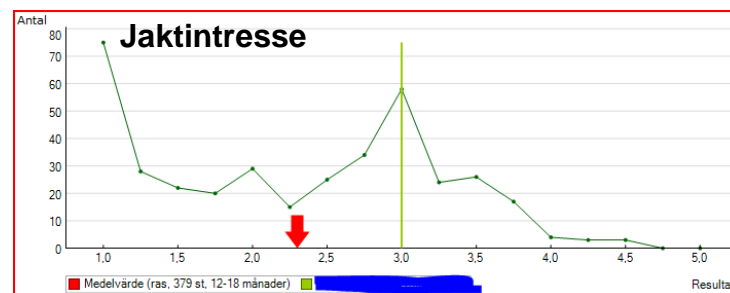
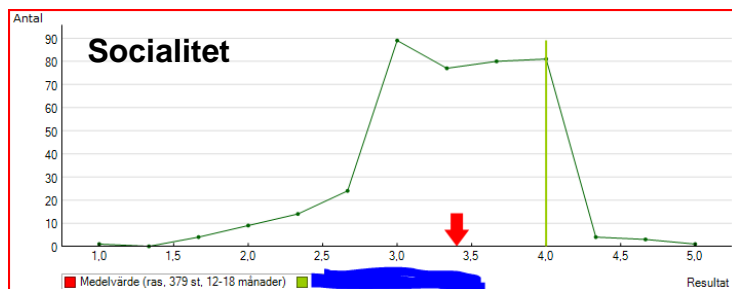
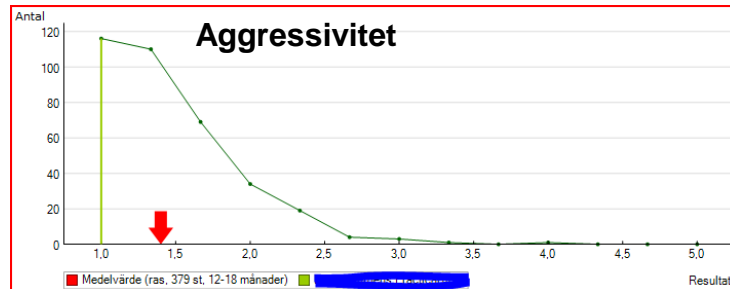
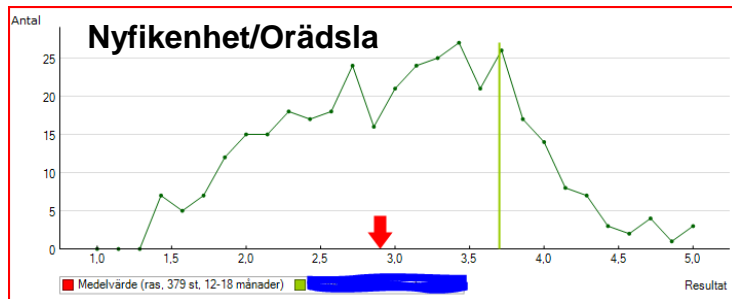
Egenskapsvärden

Exempel på egenskapsvärden enligt Kenth Svartbergs modell

- **Socialitet** – medelvärdet av 1a, 1b och 1c
- **Nyfikenhet/Orädsla** – mv av 6a (omv), 6c, 6d (omv), 7a (omv), 7b, 7c (omv) och 8c
- **Lekfullhet** – medelvärde av 2a, 2b, 2c, 9a och 9b
- **Jaktintresse** – medelvärde av 3a (1 och 2) och 3b (1 och 2)
- **Aggressivitet** – medelvärdet av 5b, 6b och 8a

Resultatfördelningsdiagram

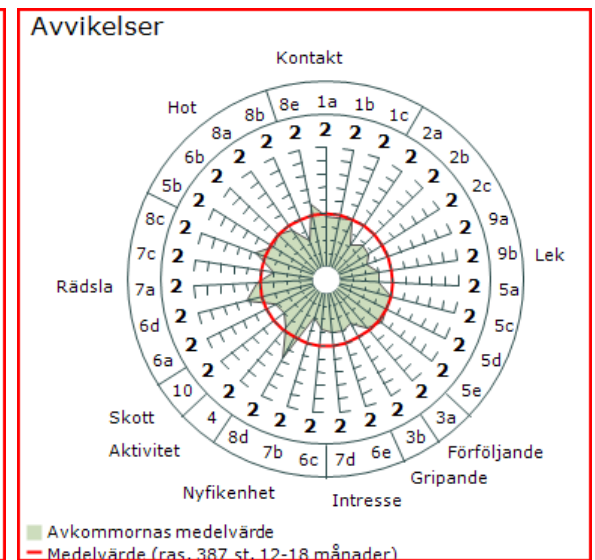
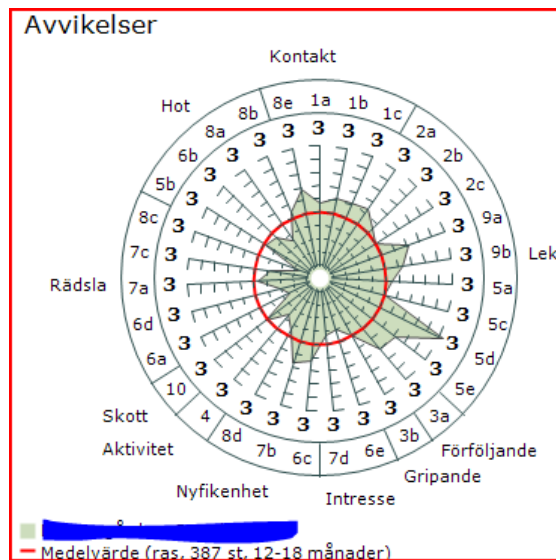
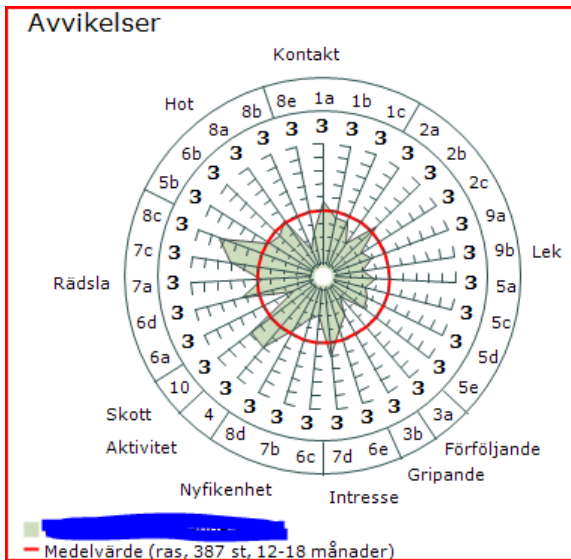

Tik – Hanne - Avkomma

Tik

Hanne

Avkomma

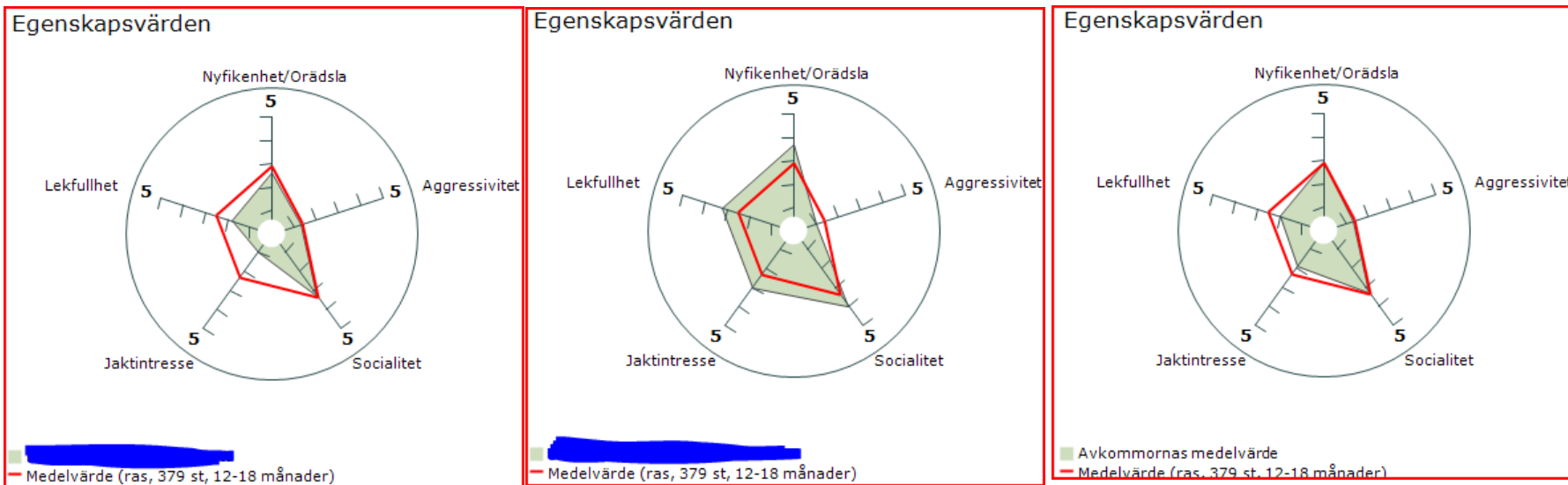

Tik – Hanne - Avkomma

Tik

Hanne

Avkomma

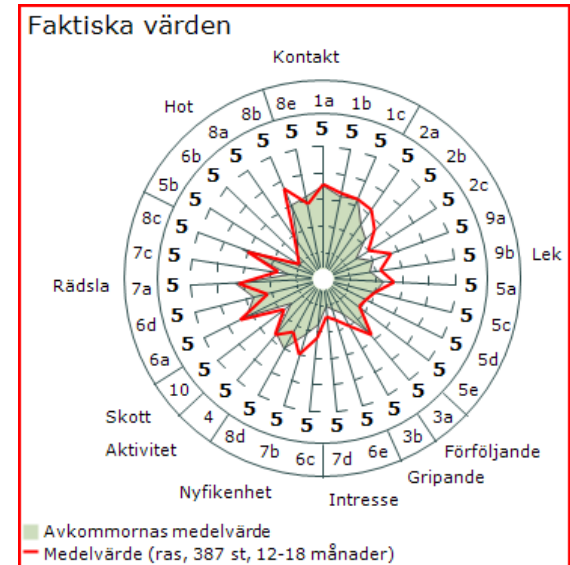
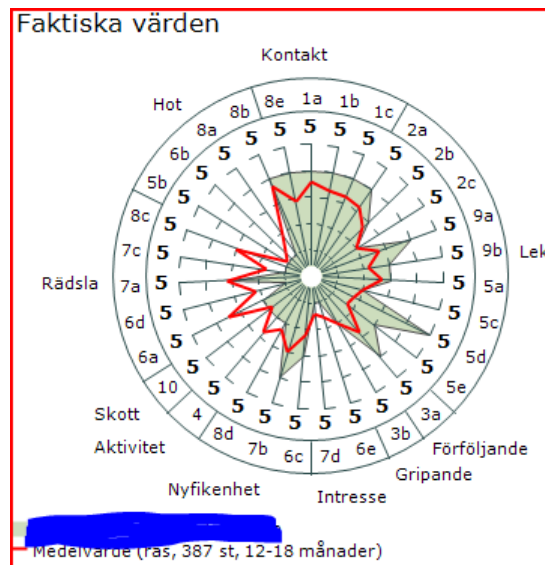
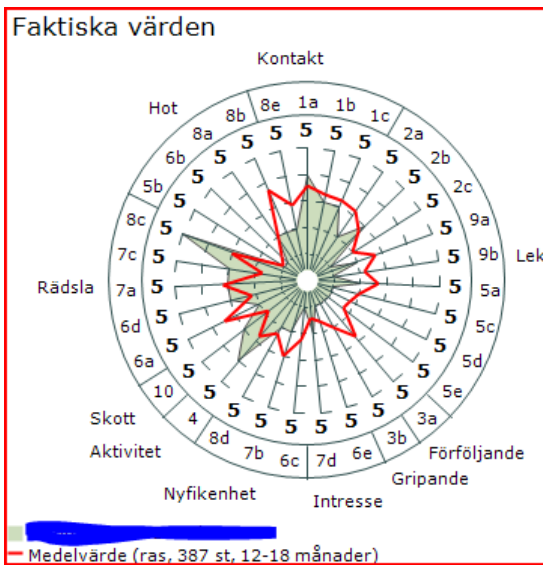

Tik – Hanne - Avkomma

Tik

Hanne

Avkomma

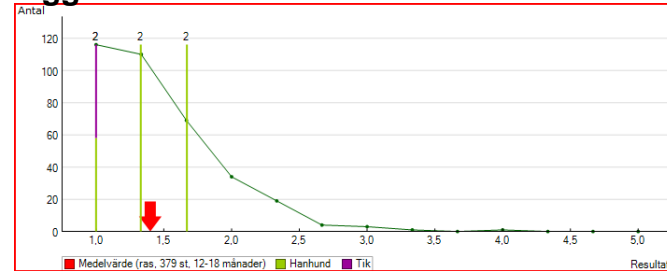

Tik – Hanne - Avkomma

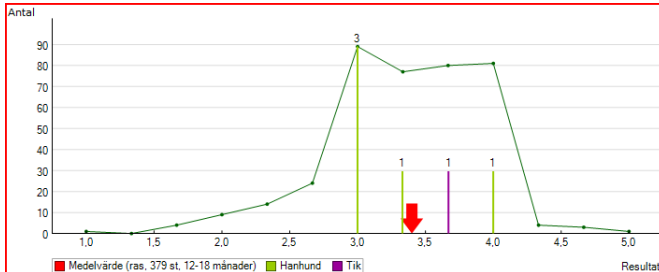
Nyfikenhet/Orädsla

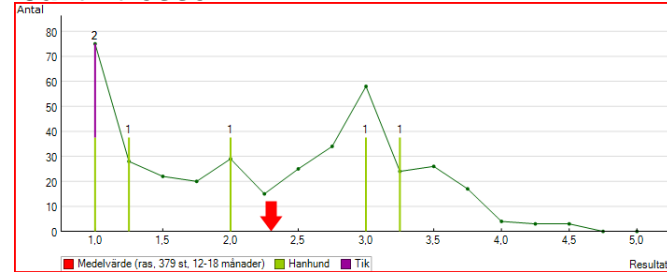
Aggressivitet

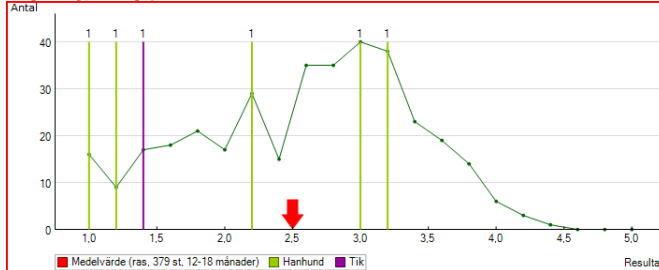
Socialitet

Jaktintresse

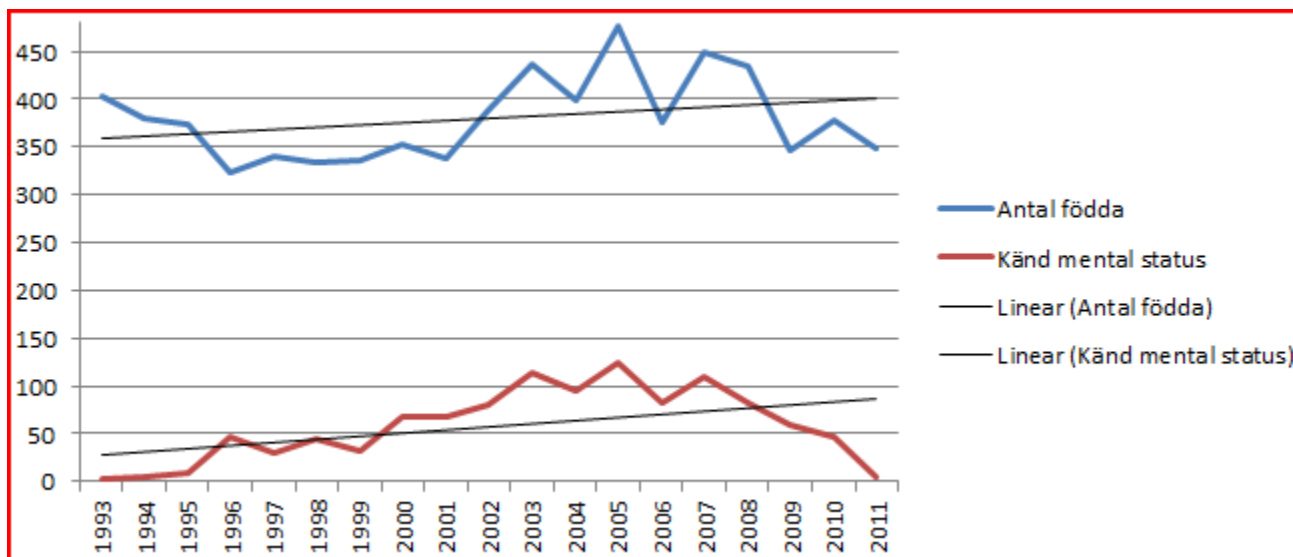
Lekfullhet

Beskrivning	Resultat	Medel	Avvikelse
Nyfikenhet/Orädsla	2,9	2,9	0,0
Aggressivitet	1,3	1,4	-0,1
Socialitet	3,3	3,4	-0,1
Jaktintresse	1,9	2,3	-0,4
Lekfullhet	2,0	2,5	-0,5

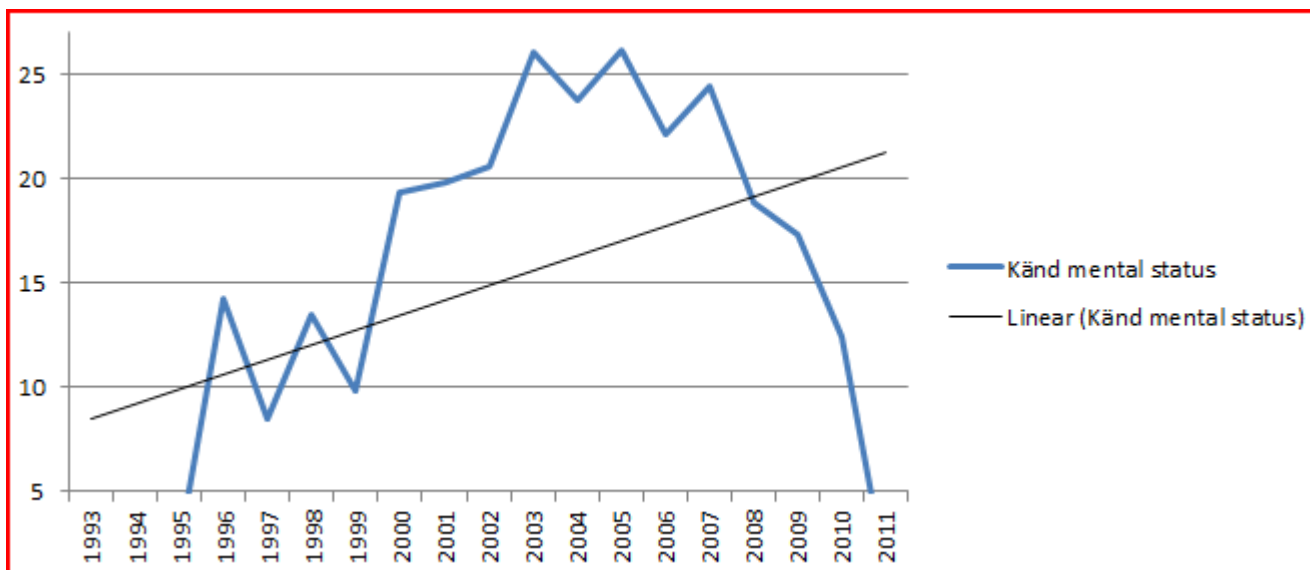
Hundar 2000 - 2011

Antal födda individer och
individer med känd mental status

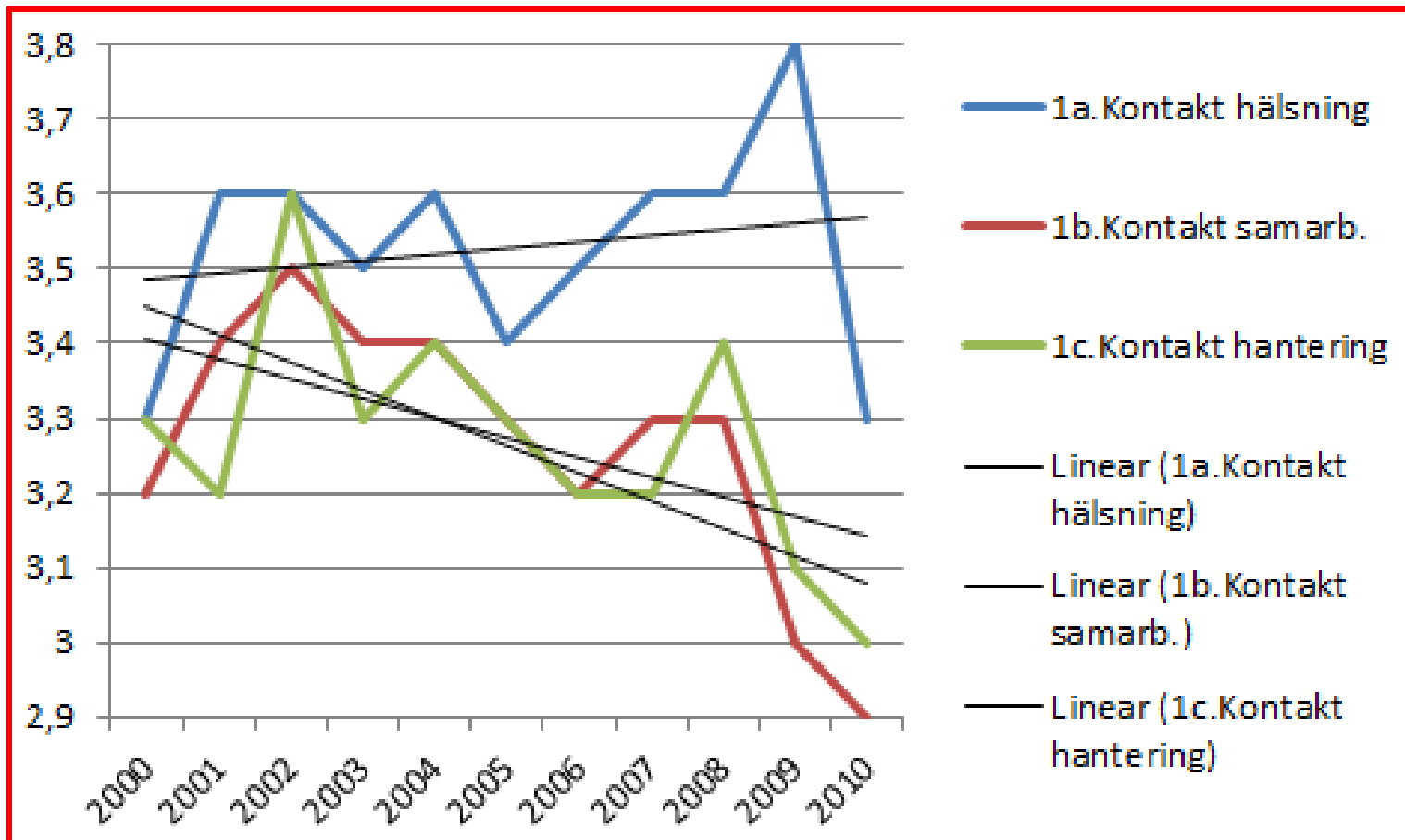
Hundar 2000 - 2011

Antal individer med känd mental status procentuellt av avkommegrupp per år

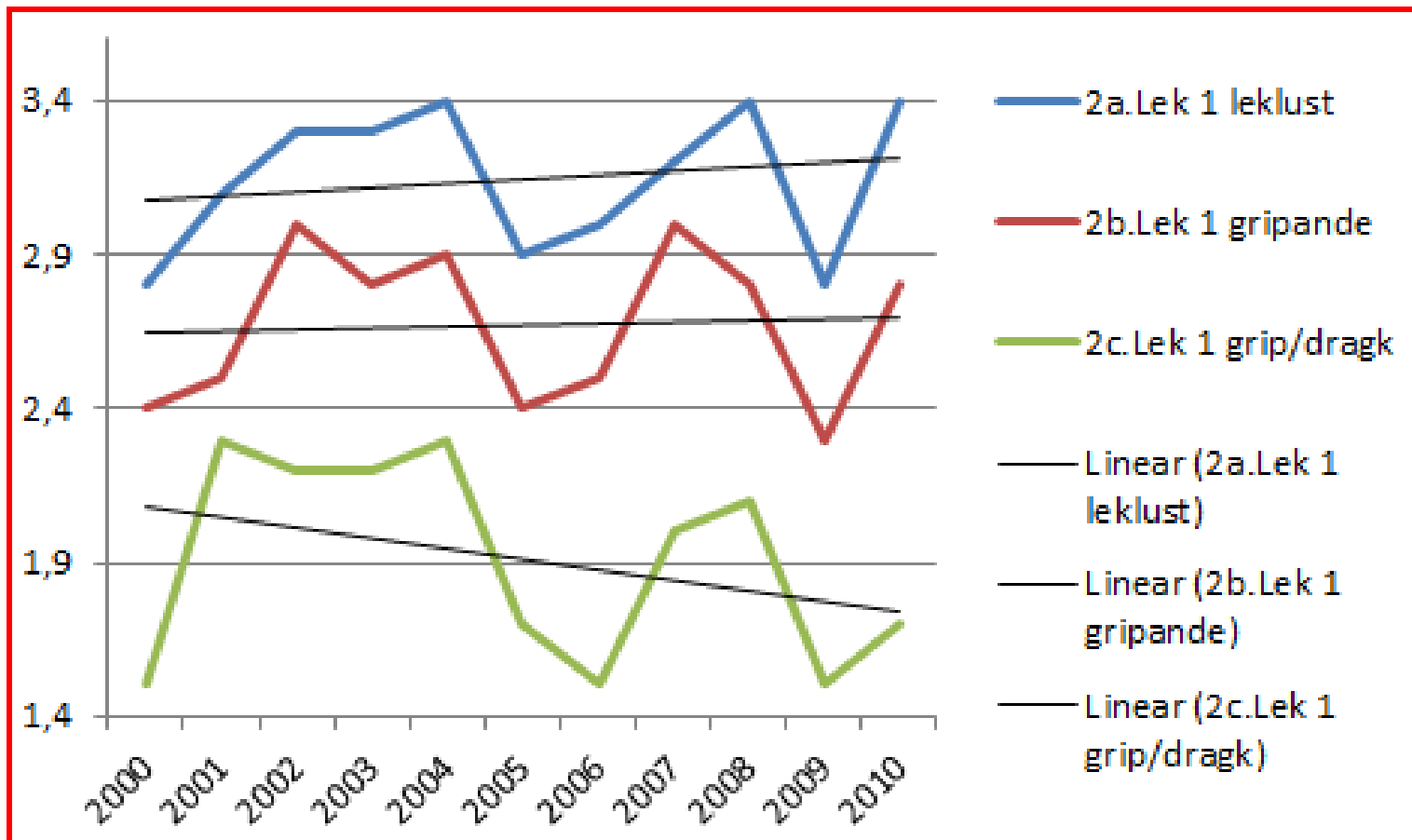
Förändringar 2000 - 2010

Moment 1 – Kontaktvillighet

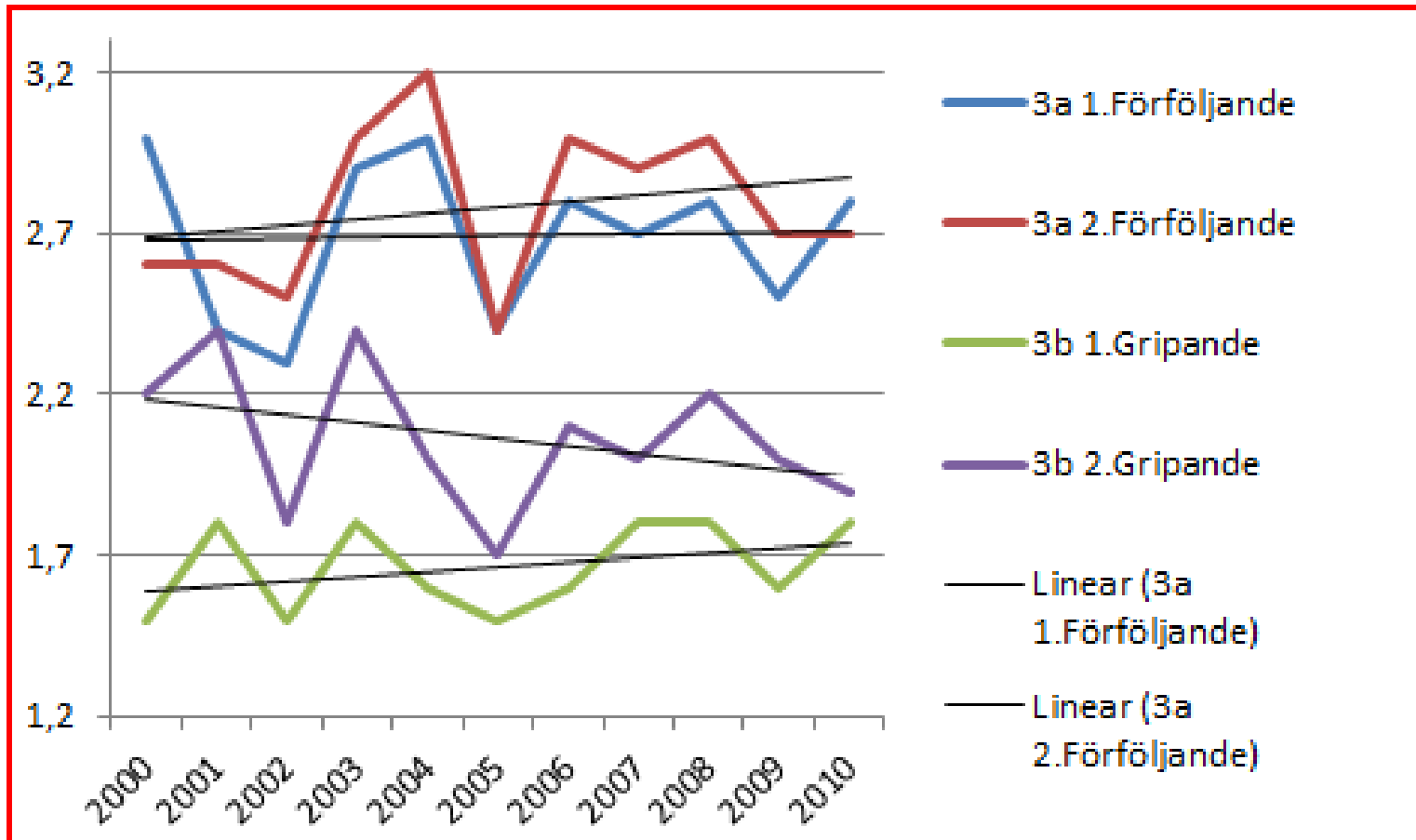
Förändringar 2000 - 2010

Moment 2 – Lek 1

Förändringar 2000 - 2010

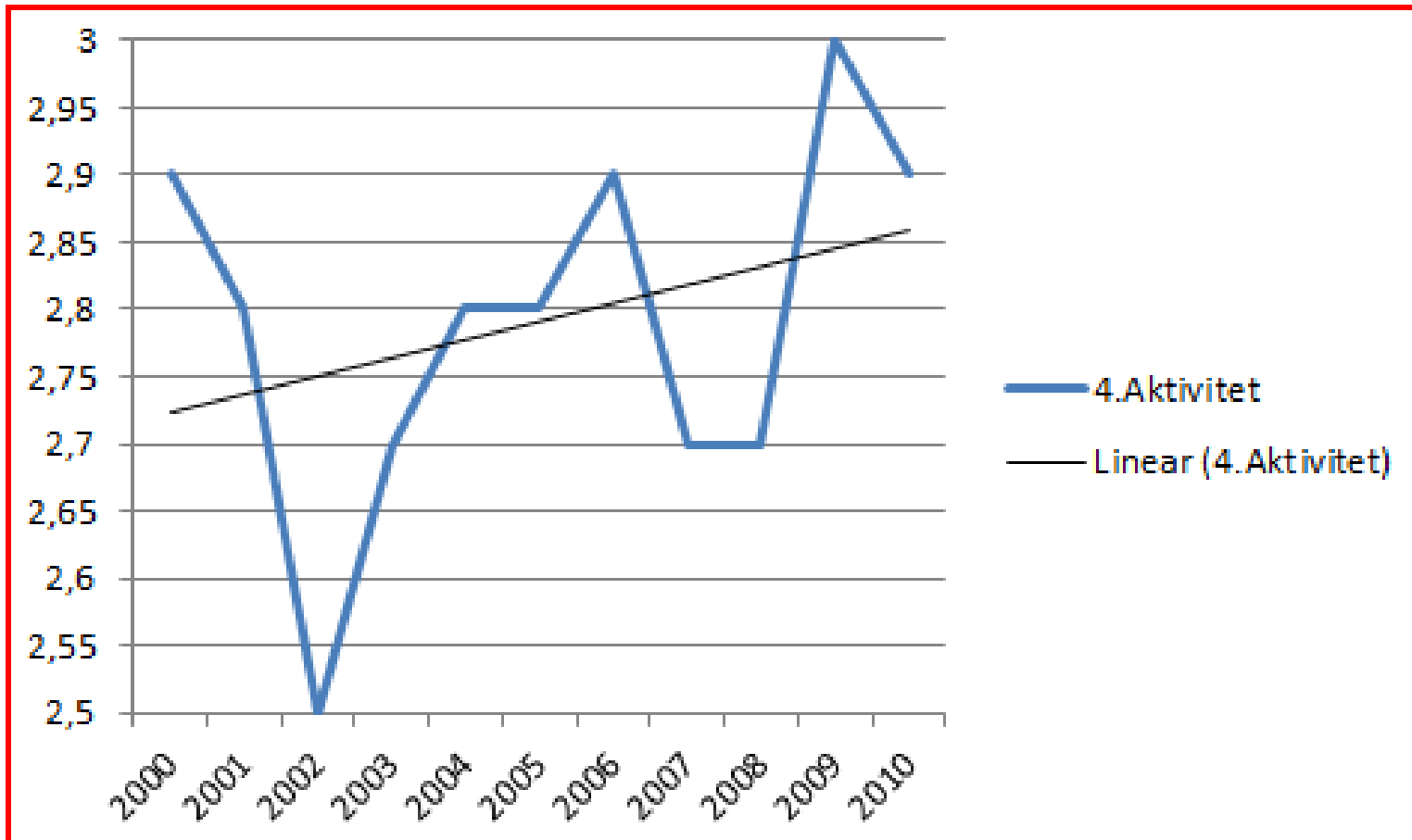
Moment 3 – Förföljande/Gripande

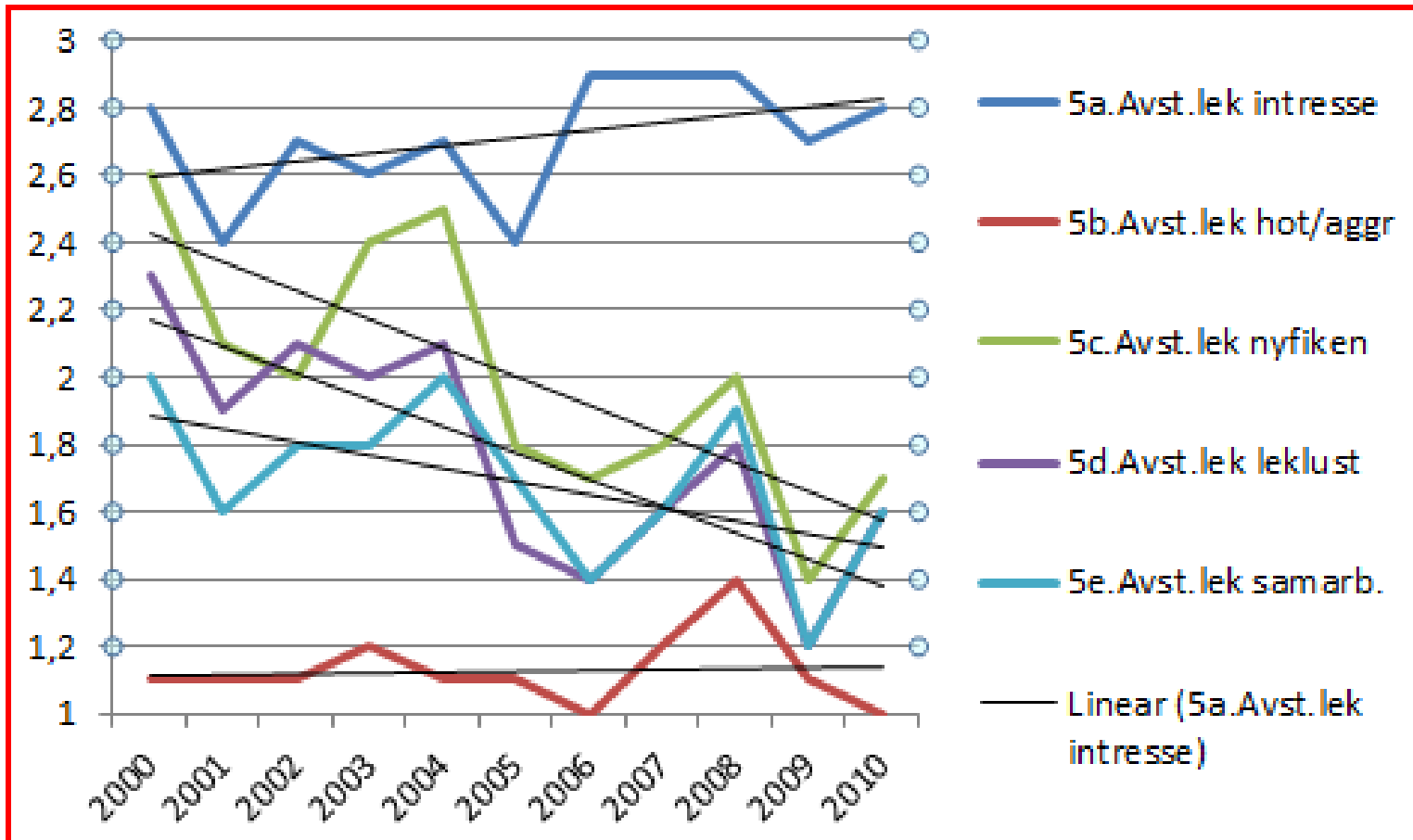
Förändringar 2000 - 2010

Moment 4 – Aktivitetsnivå

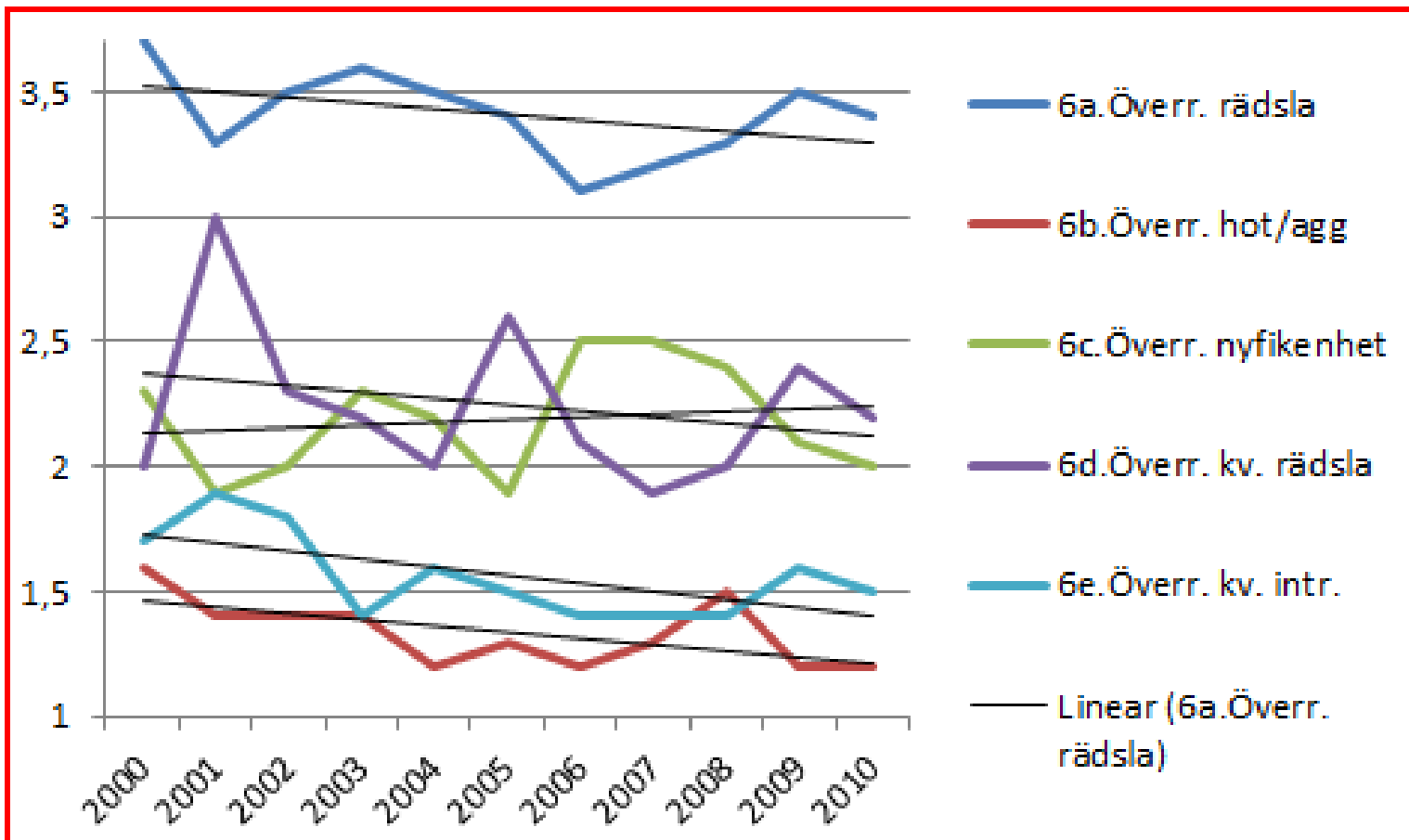
Förändringar 2000 - 2010

Moment 5 – Avståndslek

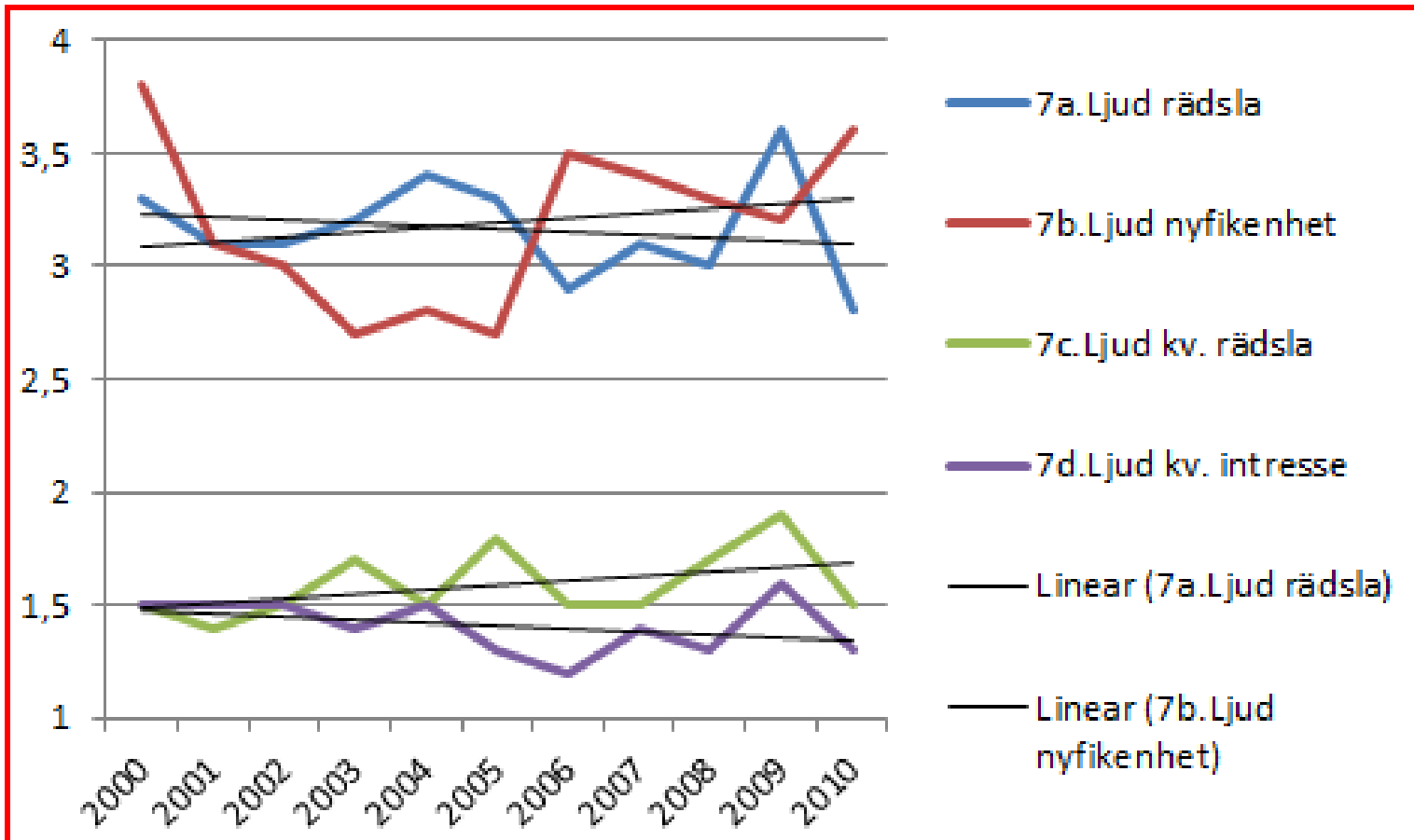
Förändringar 2000 - 2010

Moment 6 – Överraskning

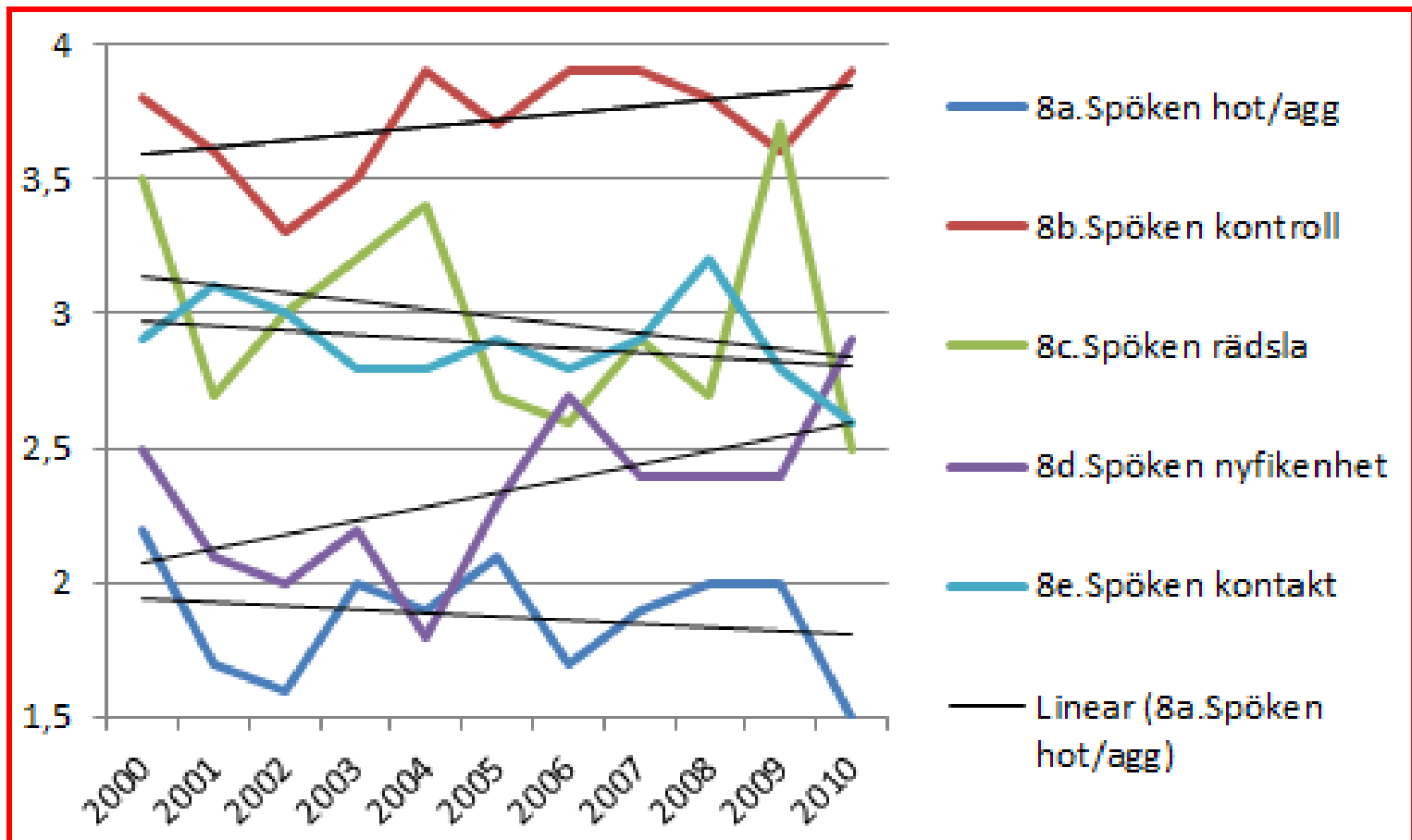
Förändringar 2000 - 2010

Moment 7 – Ljudkänslighet

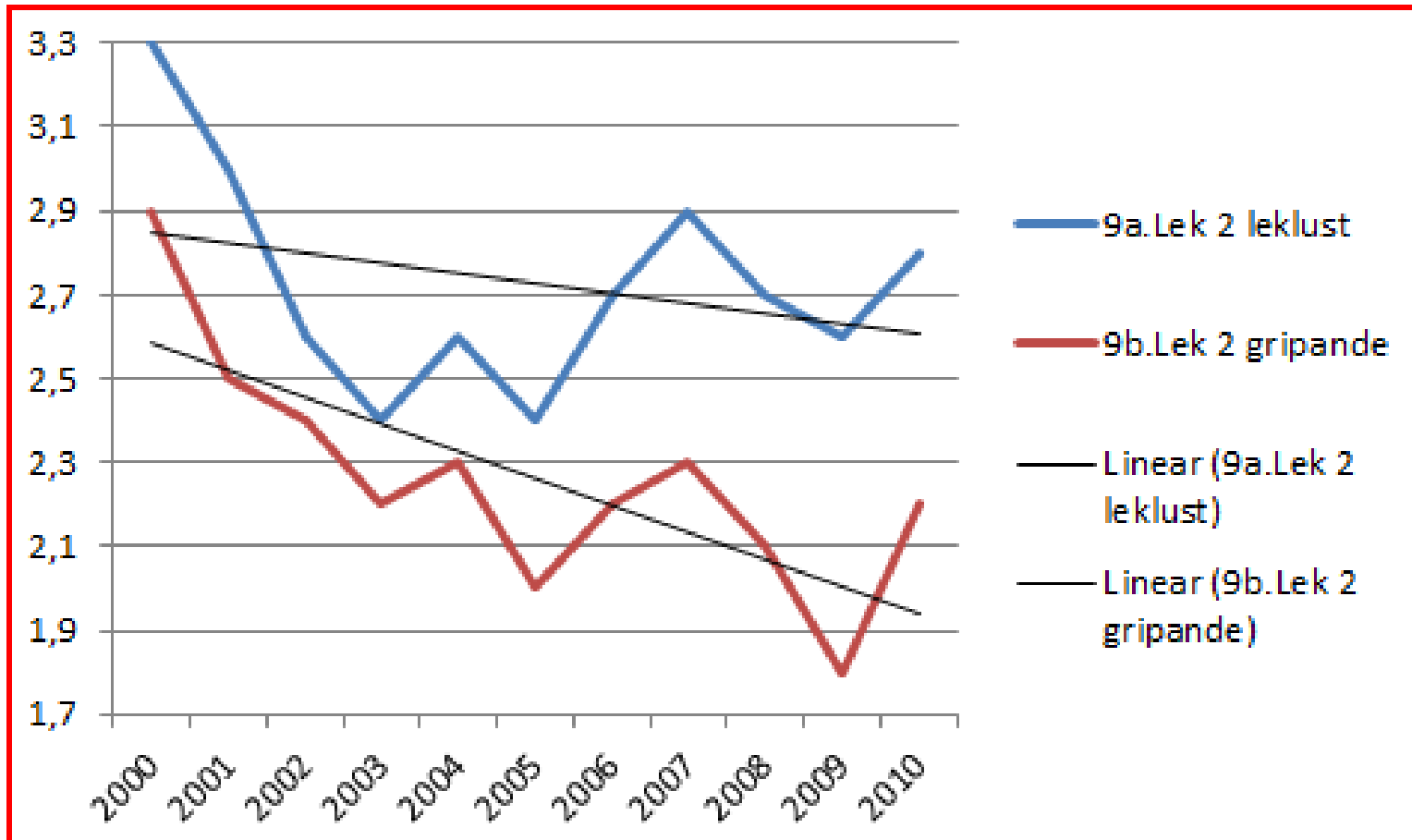
Förändringar 2000 - 2010

Moment 8 – Spöken

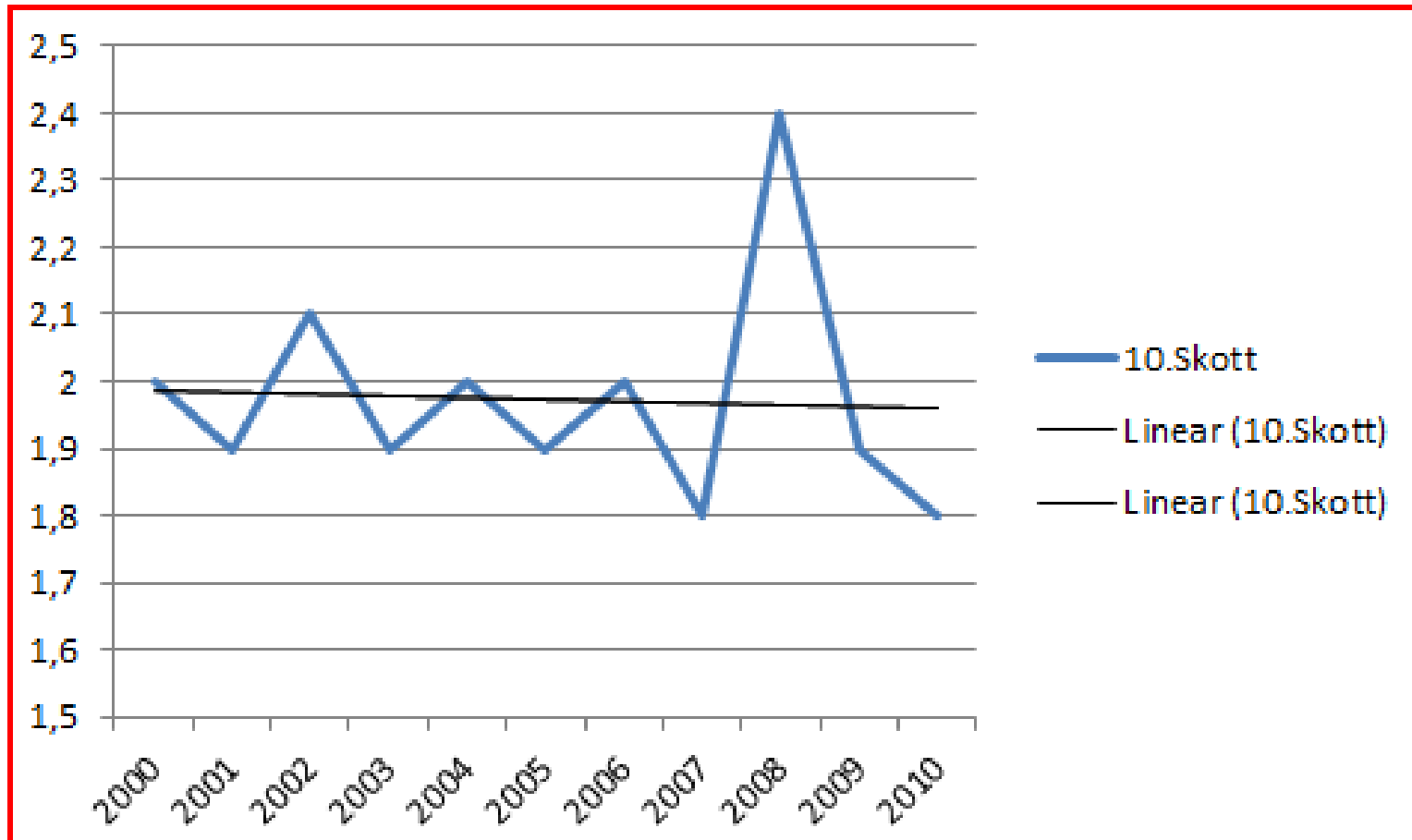
Förändringar 2000 - 2010

Moment 9 – Lek 2

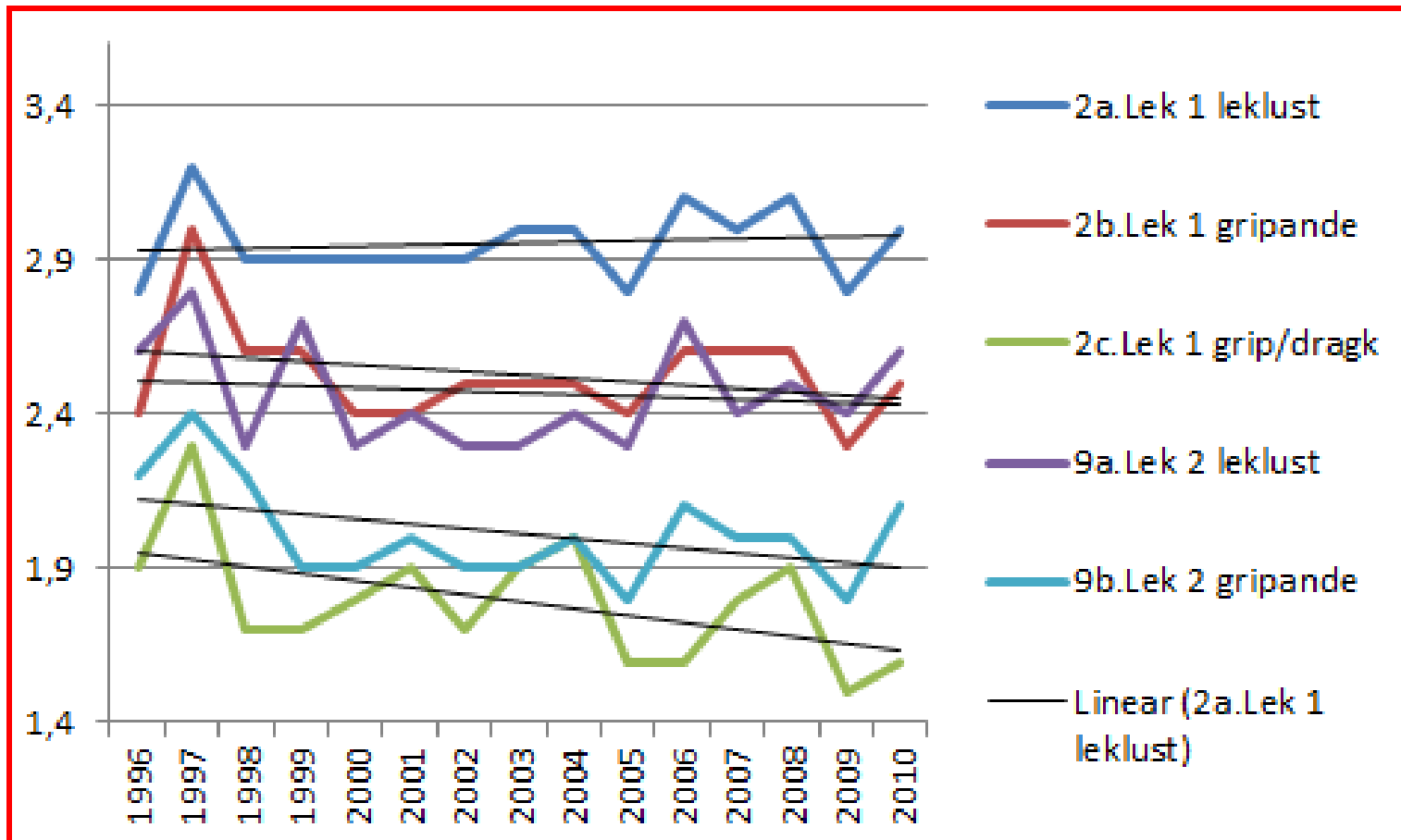
Förändringar 2000 - 2010

Moment 10 – Skott

Förändringar 1996 - 2010

Moment 2 och 9 – Lek

Egna reflektioner

- Även om det vid en första anblick ser ut som att rädslor minskar i rasen finns några varningstecken
  - Minskad nivå i hantering och samarbete i moment 1
  - Ökad aktivitetsnivå i moment 4
  - Minskad nyfikenhet och leklust i moment 5
  - En ökad kvarvarande rädsla i moment 7
  - En minskad kontaktlust i moment 8
  - Minskad leklust i moment 9

Egna reflektioner

- MH borde kunna vara ett bra verktyg för aveln
- För att MH skall vara användbart i avelsplanering skall **båda** föräldradjuren vara mentalbeskrivna.
- Ju större del av föräldradjurens kullar som är mentalbeskrivna, ju bättre underlag får uppfödaren i urvalet

Verktyg

- LatHunden – Genetica (ca 1 000 – 1 300 kr)
- Rasdata – SKK (komplement till LatHunden)
- Avelsdata – SKK (Fri, webbaserad)
- SLBK hemsida (Fri)
- Statistik MH Rasvis – Genetica (under omarbetning)
- Sunt förnuft (kan ej värderas)

Källor:

SKK – www.skk.se

SLBK – www.slbk.com

Genetica AB – www.genetica.se